

Letno poročilo dijaške kuhinje v Ptuj

v samostanu čč. gg. oo. minoritov za šolsko leto 1886/87.

Počitnice se nagibajo h koncu, novo šolsko leto je pred durmi. Slovenski dijaki bodo prišli zopet v uke in trkali na naša vrata proseč hrane. Kakor lani, odprli jim bomo tudi letos gostoljubno samostanska vrata, deleč jim vsakdanjega kruha. Redka požrtvovalnost slovenskih domoljubov, nenadejano tekmovanje prijateljev mladine v dopošiljanju raznih milodarov, uspešno in blagonosno delovanje dijaške kuhinje v preteklem letu, vzpodbuja nas, da vztrajamo še v bodoče v prid naši mladini in slovenski domovini.

Predno pak nastopimo drugo šolsko leto, dolžnost je naša, podati blagim našim podpornikom kratko letno poročilo o delovanju in stanju dijaške kuhinje v Ptuj. Naravnost izpovemo, da storimo to z odkritosrčnim veseljem in blagodejnim zadoščenjem. „Finis coronat opus“.

Izkazovali smo sicer mesečno v teku šolskega leta po treh slovenskih časopisih prejete darove s častitimi imeni darovateljev, objavili smo tudi imenik p. n. podpornikov z doneski v programu nižje gimnazije Ptujke za šolsko leto 1886/87, vendar smatramo za svojo dolžnost z ozirom in v prid našega velevažnega in človekoljubnega podjetja, kakor tudi z ozirom na nekatere pomanjkljivosti napominjanega gimnazijskega izkaza, da podamo slovenskemu svetu obširnejše letno poročilo ter položimo natančen račun o našem prvoletnem poslovanju.

Hočemo pa s tem javnim poročilom, učeči se slovenski mladini ne samo njenih pravih prijateljev in iskrenih ljubiteljev predstaviti, temveč v njenem srcu do njih čut hvaležnosti in pietete vzbuditi in gojiti.

Upamo tudi in uverjeni smo, da na ta način našemu ljudomilemu podjetju ne le starih podpornikov ne ohranimo, nego tudi novih pridobimo.

Želimo pa tudi, naj izve svet, da imajo Slovenci za učečo se mladež čuteča srca in radodarne roke, naj se osvedoči, da slovenski rodoljubi ne nosijo rodoljubja samo na jeziku, nego v srcu, kažoč rodoljubnost svojo v dejanju.

Ptujska dijaška kuhinja, pa je tudi v prvem letu svojega obstanka glasna priča, kaj premoremo s svojimi skromnimi močmi, ako nas bratovska ljubezen druží! Zares, samo ljubezen sveta med brati more pomagati naši slovenski učeči se mladeži, zlasti v sedanjem kritičnem času, ko se siromašnim, a bistroglavnim slovenskim sinovom s povišano šolnino in z nečlovekoljubnim postopanjem naših nasprotnikov v spodnje-štajarskih mestih proti slovenskim dijakom, prosečim si hrane, duri do višje izomike zapreti hočejo.

Baš navedena razloga napolnila sta Ptujke rodoljube k napravi dijaške kuhinje. Da je misel bila srečna, praktična in potrebna, uverilo nas je preteklo šolsko leto in obilna ne nadejana podpora Ptujskih, zunaj Ptuja in na tujem živečih rodoljubov, ki ljubezen djansko domovini hranijo, če tudi bivajo na tujem.

Kakšno živo zanimanje in kakove odzive je ustanovitev naše dijaške kuhinje v srcih Slovencev, domá in zunaj domovine živečih, vzbudila, pričajo najbolje darovane velike sorte korporacij in pojedincev, kakor tudi razne pismene izjave, došle nam z milodari. Nate nekatere!

„Jako lepo je, da ste se tako oklenoli naših siromašnih dijačkov; ta čin Ptujskih Slovencev je zopet imponiral“.

„Pošiljam to majhno svotico (30 gld.), želeč od vsega srca, da bi Vaše človekoljubno društvo našlo prav mnogo blagih podpornikov.“

„Nekaj tukajšnjih dijakov pošilja Vam po meni 4 fl. 50 kr. Tudi oni hočejo pripomoči se svojim siromaštvom k dobri reči. Želijo, da bi se krepilo to podjetje ter da dijakom slovenskim Ptujke gimnazije ne bode več treba prenašati grdih pogledov in očitaj rogovilastih nemčurjev, kakor do sedaj, ako so si prosili pri njih hrane ali pa jo dobivali“.

„Pošljem Vam tudi jaz svojo malenkost iz daljne Bosne za dijaško kuhinjo, ker je to izmišljenje hvalevredno. Le naprej!“

„Z veseljem pošljem 10 gld. za kuhinjo slovenskih dijakov.“ (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

O jesihu in njegovem narejanju.

Jesih je nekaj, česar ne pogreša nobena kuhinja in če ga pogreša, za mizo nastane goderjanje. Brez njega ne opravi se skorej noben obed ali pa si pomaga gospodinja, kolikor more, s kacim drugim kisom. Za delj časa pa ne shaja nobena hiša brez njega.

Njega je torej na vsak način v hiši potreba, toda, ako ga kupuje, za prvo izdaja za-nj denarja in to skorej brez prave potrebe, za drugo pa je jesih, ki se kupi slab ali vsaj nezdrav. Vsak pravi gospodar tedaj skrbi, da si ga sam pripravi in v naših krajih to ni Bog ve, kaka težava. Stvari, iz katerih se jesih dela, je več in skorej v vsakem kmetijstvu nahaja se tacih.

Dela se jesih lahko iz tropin, toda v naših dneh je tak redek, ker si žgejo ljudje rají žganje iz tropin. Najbolj kaže torej jesih delati iz sadja in v tem storé v prvi vrsti jabelka, hruške in lesnike. Boljega jesiha kakor ga dobiš iz lesnik, napraviš si pač težko. Za tem pa dajo najbolji jesih trpke, sočne hruške, tiste za kuhanje in pa lesnjače. V nekaterih krajih